

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66, § 68, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 4 ning tuginedes Verston OÜ taotlusele nr T- KL/1008879-6 ja Saaremaa Vallavolikogu 15.08.2023 otsusele nr 2-3/978, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. muuta Verston OÜ-le (registrikood 11947047) Varkja maardlas Varkja II kruusakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr SAAM-031 vastavalt taotlusele järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivust 15 aastat s.o kuni XX.XX.2039;

1.1.2. määrata mäeeraldisel teenindusmaa pindalaks 21,45 ha ja mäeeraldisel pindalaks 20,88 ha;

1.1.3. lisada mäeeraldisel koosseisu plokk 6 (ehituskruus aT) aktiivse tarbevaru kogusega 555 tuh m³ ja kaevandatava varu kogusega 544 tuh m³ (varud seisuga 31.03.2023);

1.1.4. määrata katendi koguseks 127 tuh m³;

1.1.5. määrata kaevandatava mulla koguseks 62 tuh m³;

1.1.6. määrata keskmiseks tootmismahuks aastas 47 tuh m³;

1.1.7. määrata kaevandatav ala korrastatamise suunaks metsamaa.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr SAAM-031 järgmised kõrvaltingimused:

1.2.1. Karjääri laiendatav osa võetakse kasutusele etapiviisiliselt, kus enne iga uue lõigu avamist eemaldatakse vastava tööloigu ulatuses mets ning kooritakse katend;

1.2.2. Metsa raadamisel uue kaeveala ettevalmistamisel arvestada lähema kolme aasta vajadusi, et kasvav mets toimiks müra ja tolmu leviku tõkkena;

1.2.3. Kõige idapoolsema etapi kaevandamisel moodustada tööloigu ulatuses kooritud katendist mäeeraldisel kirde-, ida- ja kaguserva teenindusmaale 5 m kõrgune müratõkkevall;

1.2.4. Sademetevaesl perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid, platse ja puistanguid. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;

1.2.5. Kuivadel perioodidel materjali väljaveol on vajalik Karjääri tee (katastritunnus 30101:004:0550) kastmine või tolmuveo hoidmine sellises ulatuses, et tolmu ei ulatuks

Üru-Pidula teeni;

1.2.6. Tööd karjääris on lubatud tööpäevadel ajavahemikus 7.00 – 22.00;

1.2.7. Kaevetöid võib teostada kaldapääsukese elupaiga alal kuni 14. maini (k.a) või alates 1. augustist, so väljaspool kaldapääsukese pesitsusperioodi. Alates 1. augustist soovitame jälgida pesakoopaid võimaliku teistkordse pesitsuse tuvastamiseks. Kui kaldapääsukesed pesitsevad peale esimese kurna lennuvõimestumist ka teistkordselt (linnud liiguvad jätkuvalt pesaaukudest sisse ja välja), mitte teostada kaldapääsukeste pesitsusalal töid pääsukeste lahkumiseni. Kaldapääsukese soodsa seisundi tagamiseks soovitame kaevandada nii, et karjääris säiliks või tekiks uusi järsemaid karjääriseinu, kus liik saaks uuel pesitsusperioodil jälle pesitseda.

1.3. avalikustada Verston OÜ-le kuuluva keskkonnaloa nr SAAM-031 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded;

1.4. korraldus jõustub Verston OÜ-le teatavaks tegemisest.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr SAAM-031 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr SAAM-031 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Verston OÜ (registrikood 11947047, aadress Pärnu tn 128, Paide linn, Paide linn, Järva maakond) esitas Keskkonnaametile Varkja II kruusakarjääri mäeeraldisel laiendamise ja keskkonnaloa SAAM-031 muutmise taotluse (esmane nõuetekohane taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS* 20.06.2022 dokumendina nr DM-116967-13, uuendatud taotlus *KOTKAS* 31.05.2023 dokumendina nr DM- 116967-49).

Verston OÜ omab Varkja II kruusakarjääris kaevandamiseks keskkonnaluba nr SAAM-031, mis on antud 25.03.2008 kehtivusega kuni 23.03.2023.

Keskkonnaamet pikendas loa kehtivusaega loa muutmise menetluse ajaks vastavalt maapäreseadusele (edaspidi *MaaPS*) § 67 lg 7 kuni 23.03.2024.

Verston OÜ taotleb Varkja II kruusakarjääri maavara kaevandamise loa SAAM-031 laiendamist Varkja kruusamaardla (maardla registrikaart nr 0810) aktiivse tarbevaru plokile 6 (osaliselt) ning kaevandamisloa SAAM-031 kehtivusaja pikendamist 15 aasta võrra. Seletuskirja kohaselt on 6 ploki põhja- ja idaosa jäetud kompromissina Varkja ja Üru külade kogukonnaga taotletavast mäeeraldisest 8,89 ha ulatuses välja, et vältida kaevandamistegevusega kaasneva müra ja tolmu ülenormatiivset levikut karjäärile lähimate majapidamisteni. Lisaks loobuti veealusest kaevandamisest. Sellest tulenevalt korrastatakse ka kogu ala metsamaaks.

Varkja II kruusakarjääri mäeeraldis ja selle teenindusmaa asub Saare maakonnas, Saaremaa vallas Varkja kruusakarjääri (katastriüksuse tunnus 30101:004:0515, maa sihtotstarve on

mäetööstusmaa 100%, pindala 8,04 ha) kinnistul ning osaliselt Kihelkonna metskond 66 (katastriüksuse tunnus 30101:004:0517, maa sihtotstarve on maatulundusmaa 100%, pindala 81,82 ha) kinnistul. Mõlema kinnistu omanik on Eesti Vabariik. Varkja kruusakarjääri kinnistu volitatud asutus on Maa-amet ning Kihelkonna metskond 66 kinnistu volitatud asutus on Riigimetsa Majandamise Keskus. Maa sihtotstarve Kihelkonna metskond 66 kinnistul Varkja II kruusakarjääri mäeeraldise teenindusmaal muudetakse kaevandamisloa saamise järgselt mäetööstusmaaks.

Varkja II kruusakarjääri taotletav mäeeraldise teenindusmaa pindala on 21,45 ha, millest mäeeraldise pindala on 20,88 ha. Taotletava mäeeraldise aktiivne tarbevaru kogus on seisuga 31.03.2023 järgmine:

ehituskruus 642,85 tuh m³;

ehitusliiv 17 tuh m³;

täiteliiv 20 tuh m³.

Varkja II kruusakarjääri taotletav kaevandatav varu on seisuga 31.03.2023 järgmine:

ehituskruus 627,85 tuh m³;

ehitusliiv 16 tuh m³;

täiteliiv 20 tuh m³.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS, keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (KeÜS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloe taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 500 eurot on tasutud 02.09.2021 riigilõivuseaduse § 136² lg 2 kohaselt.

Keskkonnaloe taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (KOTKAS 08.09.2021 nr DM-116967-2, 12.05.2022 nr DM-116967-11 ja 28.04.2023 nr DM-116867-47).

Taotletava mäeeraldise ning selle teenindusmaa lääneosal olemasoleva Varkja II kruusakarjääri mäeeraldise piires asub III kategooria kaitsealuse liigi *Riparia riparia* (kaldapääsuke; Eesti Looduse Infosüsteemi kood KLO9124310) elupaik. Seletuskirjas on selgitatud, et Looduskaitseaduse järgi kohaldub väljaspool kaitsealasid III kaitsekategooria liikidele isendi kaitse ehk linde, nende pesi ja mune tahtlikult hävitada, kahjustada või kõrvaldada ei tohi. Samas ei tähenda kaldapääsukese pesitsema tulek seda, et karjääris tuleks kaevandamine täielikult lõpetada, sest kaevandamine loobki sellele linnule sobilikke elupaiku. Lahendused, mis võimaldavad nii plaanitud kaevandamistöid teha kui ka lindudel edukalt pesitseda, on võimalik leida tööde korralduses. Täiendavalt on selgitatud, et Eesti Ornitoloogiaühingu poolt 2018. a koostatud juhendmaterjali “Kaldapääsuke karjäärides ja ehitusplatsidel” kohaselt kestab

kaldapääsukese pesitustsükkel ca 60–80 päeva ning pesitushooajaks loetakse ajavahemikku 1. mai kuni 30. august. Pesitsuseajal on oluline, et nõlv, selle alune või lähedane maapind ei väriseks, kuna see võib kaasa tuua nõlva varingu ja lindude hukkumise. Seega tuleb kolooniast vähemalt 10 meetri raadiuses vältida tegevusi, mis võivad põhjustada nõlva varingut – näiteks raskete masinatega sõitmine, kaevandamine, tasandamine. Muud majandustegevust karjääris peatama ei pea. Inimeste ajutine liikumine ja kaevandusmüra linde ei häiri. Tähtis on, et karjääris töötavad inimesed oleksid pääsukeste pesitsemisest informeeritud ja teaksid, kuidas on töö sel perioodil korraldatud.

Taotletava mäeeraldise ning selle teenindusmaa lõunaosal kulgeb metsatee Varkja karjääritee nr 3010618). Teeregistri andmetel avalikus kasutuses olev kohalik Varkja kruusakarjääri tee nr 3010041 külgneb kohati vahetult taotletava mäeeraldise ning selle teenindusmaa edelaservaga.

2.2. Keskkonnanaloo muutmise taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Esialgse taotluse (KOTKAS 20.06.2022 nr DM-116967-13) kohaselt sooviti laiendada loa SAAM-031 Varkja kruusamaardla (maardla registrikaart nr 0810) aktiivse tarbevaru plokile 6, 7 ja 8. Taotletava mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa taotletav pindala oli 30,74 ha.

KeÜS § 47 lg 2 kohaselt avaldatakse keskkonnanaloo taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnanaloo muutmise taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet edastas Saaremaa Vallavalitsusele taotluse 17.08.2022 kirjaga nr DM-116967-14 arvamuse avaldamiseks.

Keskkonnanaloo taotlus on 17.08.2022 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 17.08.2022 kirjaga nr DM-116967-15 keskkonnanaloo taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lg 1 p 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Avalikustamise käigus laekus kiri MTÜ-lt Üru ja Varkja Külade Selts (KOTKAS 08.09.2022 nr DM-116967-18). Samuti on mäeeraldise läheduses kinnistut omavad eraisikud I.V. ja U.V. (KOTKAS 30.08.2022 nr DM-116967-16, 01.09.2022 nr DM-116967-17) saatnud Keskkonnaametile enda seisukohad taotletava tegevuse osas.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 49 lg 3 kohaselt tuleb taotluse esitajale anda võimalus enne asja otsustamist ettepanekute ja vastuväidetega tutvumiseks ning nende kohta arvamuse avaldamiseks. Keskkonnaamet edastas eelpool nimetatud seisukohad Verston OÜ-le

14.09.2022 kirjaga nr DM-116967-19

Keskkonnaamet vastas kodanikule I.V. 26.09.2022 kirjaga nr DM-116967-21 ja kodanikule U.V. 26.09.2022 kirjaga nr DM-116967-22.

MTÜ Üru ja Varkja Külade Selts esitas täiendavad küsimused menetluse kohta (KOTKAS 19.09.2022 nr DM-116967-20).

Keskkonnaamet vastas MTÜ Üru ja Varkja Külade Selts 08.09.2022 ja 19.09.2022 registreeritud kirjadele 27.09.2022 kirjaga nr DM-116967-23.

Kodanik P.H esitas Keskkonnaametile arvamuse taotluse kohta 26.09.2022 (KOTKAS 27.09.2022 nr DM-116967-24). Keskkonnaamet vastas arvamusele 18.10.2023 kirjaga nr DM-116967-31.

Kodanik A.V. esitas Keskkonnaametile arvamuse taotluse kohta 27.09.2022 (KOTKAS 27.09.2022 nr DM-116967-25). Keskkonnaamet vastas arvamusele 18.10.2023 kirjaga nr DM-116967-32.

Keskkonnaamet edastas P.H. ja A.V. poolt edastatud seisukohad Verston OÜ-le 29.09.2022 kirjaga nr DM-116967-26.

Saaremaa Vallavalitsus nõustus oma 27.09.2022 korraldusega 2-3/1500 tingimuslikult Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloa muutmise (KOTKAS 30.09.2022 nr DM-116967-27).

Keskkonnaamet edastas 30.09.2022 kirjaga nr DM-116997-28 Saaremaa Vallavalitsuse tingimusliku otsuse Verston OÜ-le seisukoha saamiseks.

Verston OÜ teatas 11.10.2022 kirjaga nr 1-10/444-2022-1 (KOTKAS 12.10.2022 nr DM-116967-29), et on Saaremaa Vallavalitsuse poolt esitatud korraldusega tutvunud ning Keskkonnaametile esitatakse korralduses välja toodud tingimuste osas muudetud ja täiendatud taotluse.

Verston OÜ palus 17.10.2023 pikendada MTÜ Üru ja Varkja Külade Selts ja eraisikute seisukohtadele vastamise tähtaega (17.10.2023 nr DM-116967-30).

Verston OÜ esitas 24.10.2022 Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloa muutmise uuendatud taotluse, mida on täiendatud lisainformatsiooniga vastavalt Saaremaa Vallavalitsuse 27.09.2022 korralduses nr 2- 3/1500 toodule.

Keskkonnaamet palus täiendatud taotlusele 25.10.2022 kirjaga nr DM-116967-34 Saaremaa Vallavalitsuse arvamust.

Verston OÜ edastas seisukoha MTÜ Üru ja Varkja Külade Selts ja eraisikute seisukohtadele 25.10.2022 (registreeritud KOTKAS 26.10.2022 nr DM-116967-35).

Keskkonnaamet edastas seisukoha MTÜ-le Üru ja Varkja Külade Selts ja eraisikutele 26.10.2022 kirjaga nr DM-116967-36. Lisaks teavitati, et Verston OÜ on 24.10.2022 esitanud korrigeeritud taotluse, millega on võimalik tutvuda keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS

Üru ja Varkja külade elanikud esitasid ühispöördumise Varkja II kruusakarjääri laiendamise kohta (KOTKAS 19.12.2022 nr DM-116967-37).

Saaremaa Vallavalitsus esitas Keskkonnaametile 20.12.2022 korralduse nr 2-3/1971, millega nõustuti Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloa muutmise tingimuslikult (KOTKAS 21.12.2022 nr DM-116967-38).

Keskkonnaamet edastas 28.12.2022 kirjaga nr DM-116967-39 Saaremaa Vallavalitsuse 20.12.2022 korralduse ning Üru ja Varkla küla elanike küsimused Verston OÜ-le. Verston OÜ esitas vastused 30.01.2023 (KOTKAS 31.01.2023 nr DM-116967-41).

Keskkonnaamet edastas Verston OÜ vastused Üru ja Varkja küla elanikele 07.02.2023 kirjaga nr DM-116967-44. Samas kirjas vastas Keskkonnaamet loa andjale esitatud küsimustele ning märkis, et Verston OÜ on andnud teada kavatsusest keskkonnaloa taotluse muutmiseks, millega vähendatakse laiendatava määeraldiselise pindala 22,8 hektarilt 16 hektarile. Sellest tulenevalt väheneb oluliselt ka kavandatava tegevuse mõju. Keskkonnaamet hindab kavandatava tegevuse mõju Keskkonnaameti poolt koostatavas keskkonnamõju hindamise eelhindangus.

Keskkonnaamet edastas Saaremaa Vallavalitsusele 07.02.2023 kirjaga nr DM-116967-42 Verston OÜ poolt 30.01.2023 edastatud vastused ning kommenteeris kohaliku omavalitsuse otsuse punkti 2.1. Samuti märkis Keskkonnaamet, et Verston OÜ on andnud teada kavatsusest keskkonnaloa taotluse muutmiseks, millega vähendatakse laiendatava määeraldiselise pindala 22,8 hektarilt 16 hektarile.

Keskkonnaamet palus oma 07.02.2023 kirjaga nr DM-116967-43 esitada Verston OÜ-l korrigeeritud keskkonnaloa taotlus ning hinnata kavandavast tegevusest tulenevat mõju keskkonnale ja lähimate elamuteni olukorras, mil lähteandmed on muutunud.

Uuendatud taotlus esitati Keskkonnaametile 31.05.2023 nr DM-116967-49. Taotluse seletuskirjas on märgitud, et kompromissina määeraldisest vastavalt põhja ja kirde suunda jäävate Varkja ja Üru külade kogukonnaga taotletakse karjääri laiendamist üksnes ehituskruusa aktiivse tarbevaru ploki 6 lõunaosale ning loobutakse veealuse varu kaevandamisest, et võimalikult suures ulatuses vähendada kaevandamistegevusest tulenevaid häiringuid karjääri lähiümbruses asuvatele majapidamistele.

Keskkonnaamet teavitas uuendatud taotluse saabumisest uuesti kõik puudutatud isikuid 21.06.2023 kirjaga nr DM-116967-50 ning andis võimaluse uuendatud taotluse kohta arvamusi avaldada.

Uuendatud taotluse kohta puudutatud isikud avalikustamise aja jooksul arvamusi ei avaldatud.

Keskkonnaamet edastas uuendatud taotluse 21.06.2023 kirjaga nr DM-116967-51 Saaremaa Vallavalitsusel arvamuse avaldamiseks.

Saaremaa Vallavalitsus nõustus tingimuslikult 15.08.2023 otsusega nr 2- 3/978 (KOTKAS 21.08.2023 nr DM-116967-53) kaevandamisloa muutmisega.

Keskkonnaamet edastas Saaremaa Vallavalitsuse tingimusliku otsuse 24.08.2023 kirjaga nr DM-116967-54 Verston OÜ-le arvamuse avaldamiseks.

Verston OÜ märkis oma 24.08.2023 kirjaga nr DM-1-10/269-2023 (KOTKAS 28.08.2023 nr DM-116967-55), et on nõus kõigi kohaliku omavalitsuse otsuses toodud loa andmise tingimustega.

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lg 22 alusel 13.10.2023 kirjaga nr DM-116967-57 Varkja II kruusakarjääri taotlusele koostatud keskkonnamõtjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Saaremaa Vallavalitsusele ja tutvumiseks Verston OÜ-le. Samuti edastati eelnõu menetlusest huvitatud isikutele.

Saaremaa Vallavalitsus nõustus oma 27.10.2023 kirjaga nr 8-5/4687-6 (KOTKAS 30.10.2023 nr DM-116967-58) esitatud eelhinnangu eelnõuga.

MTÜ Üru ja Varkja Külade Selts esitas Keskkonnaametile 09.11.2023 Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse kohta koostatud keskkonnamõtju eelhinnangu otsuse eelnõule arvamuse (KOTKAS 10.11.2023 nr DM-116967-59) seoses väljasõidutee kasutamisega ja kaitsealuste liikidega.

Keskkonnaamet edastas MTÜ Üru ja Varkja Külade Selts arvamuse loa taotlejale seisukoha esitamiseks 17.11.2023 kirjaga nr DM-116967-60. Verston OÜ vastas 29.11.2023 (KOTKAS 01.12.2023 nr DM-116967-61).

Keskkonnaamet vastas MTÜ-le Üru ja Varkja Külade Selts 18.12.2023 kirjaga nr DM-116967-62.

KeÜS § 47 lg 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lg 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lg 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lg 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav

avalik huvi.

KeÜS § 47 lg 2, HMS § 48 ja § 49 lg 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet xx.xx.xxxx õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid xx kirjaga nr xx.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid esitati/ei esitatud.

Vastavalt HMS § 40 lg 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Verston OÜ OÜ-lt xx kirjaga nr xx arvamust või vastuväiteid keskkonnanloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest, hiljemalt kuupäevaks xx.

Verston OÜ määratud tähtaja jooksul xxx.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lg 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lg 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lg 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lg 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lg 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lg 2 p 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (edaspidi *KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lg 1 ja § 3 p 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet otsustas 09.01.2024 kirjaga nr DM-116967-63 „Varkja II kruusakarjääri keskkonnanloa muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ jätta algatamata KMH Varkja II kruusakarjääri keskkonnanloa muutmise taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnanloa kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnaluba nr SAAM-021 vastavalt Verston OÜ 31.05.2023 esitatud taotlusele nr T-KL/1008879-6.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

MaaPS § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lg 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lg 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 67 lg 1 sätestab, et kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks, kuid mitte rohkem kui käesoleva seaduse § 60 lg 1 ja 2 sätestatud tähtaja võrra. Loa kehtivusaega pikendatakse 15 aasta võrra.

MaaPS § 66 lg 2 p 1 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb mäeeraldise laiendamist.

MaaPS § 68 lg 1 kohaselt on kaevandamisloa omajal õigus laiendada mäeeraldist piirnevale või lahusolevale mäeeraldisele, kui talle sama maardla piires kõikide kaevandamislubadega antud kaevandatavat maavara kokku jätkub kuni viieks aastaks. MaaPS § 68 lg 3 kohaselt võib mäeeraldist laiendada paragrahvi 68 lg 1 nimetatud tingimusi täitmata, kui mäeeraldise laiendamiseks on esitatud põhjendatud taotlus.

Verston OÜ on põhjendanud mäeeraldise laiendamise vajadust järgmiselt: luba taotletakse, et tagada ettevõtte üheks põhitegevuseks (mineraalsete ehitusmaterjalide kaevandamine, töötlemine ja müük ning taristuehitus- ja hooldus) vajalik materjaliressurss. Kehtiva loaga Varkja II kruusakarjääri mäeeraldisel on praeguseks ammendunud kvaliteetsete kruusatoodete valmistamiseks sobilik materjal. Jääkvaruna alles olev kruus on valdavalt väikese veerisega ning ei sobi ehituses enamkasutatavate toodete (purustatud kruus fraktsiooniga 0-16 mm, 0-32 mm ning 0-63 mm) valmistamiseks, mistõttu on vajalik Varkja II kruusakarjääri laiendamine kvaliteetse kruusavaru plokile.

Eeltoodud kaalutluste alusel loeb Keskkonnaamet mäeeraldise laiendamise taotluse MaaPS § 68 lg 3 vastavaks.

MaaPS § 49 lg 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse

arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates.

Taotlus on edastatud Saaremaa Vallavalitsusele 21.06.2023 kirjaga nr DM-116967-51. Saaremaa Vallavalitsus nõustus tingimuslikult 15.08.2023 otsusega nr 2- 3/978 (KOTKAS 21.08.2023 nr DM-116967-53) kaevandamisloa andmisega. Saaremaa Vallavalitsus nõustus keskkonnamuutmisega järgmistel tingimustel:

1. tööd karjääris on lubatud tööpäevadel ajavahemikus 7.00 – 22.00
2. kuivadel perioodidel materjali väljaveol on vajalik Karjääri tee (katastritunnus 30101:004:0550) kastmine või tolmuveo hoidmine sellises ulatuses, et tolm ei ulatuks ÜruPidula teeni
3. kaevandaja kohustus on rajada müra ja tolmu levikut takistavad tõkked;
4. metsa raadamisel uue kaeveala ettevalmistamisel arvestada lähema kolme aasta vajadusi, et kasvav mets toimiks müra ja tolmu leviku tõkkena.

Esitatud tingimustega arvestati keskkonnamõjude hindamise algatamata jätmise otsuse koostamisel.

Vastavalt MaaPS § 68 lg 7 määraldise laiendamise korral muudetakse olemasolevat kaevandamisluba, muutes vastavalt vajadusele kaevandamisloa kehtivust ja muid loale märgitud nõudeid. Muudetava loa kehtivusaja määramisel lähtutakse MaaPS § 60 lg 1 või 2 sätestatud tähtajast ja luba võib vajaduse korral edaspidi pikendada, lähtudes MaaPS § 67 lg 1.

MaaPS § 50 lg 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse määraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeveo jätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lg 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekavade kohta.

Varkja II kruusakarjääri keskkonnamuutmisega taotluse seletuskirja kohaselt Varkja II kruusakarjääri määraldisel esinev katend kasutatakse maapinna kujundamiseks vastavalt kaevandatava maa korrastamise projektile või võõrandatakse vastavalt MaaPS § 99. Katend kooritakse ja vallitatakse müra- ja tolmutõkkena karjääri äärealadele. Kui Varkja II kruusakarjääri kaevandamise käigus sõelutakse materjali erinevateks fraktsioonideks, siis kõik fraktsioonid leiavad kasutust taristuehituse töödel, seega materjali töötlemisel jäätmeid ei teki. Jätmeseaduse mõistes Varkja II kruusakarjääri määraldise piires püsi- ega kaevandamisjäätmekavade ei teki ning tegemist ei ole jäätmeveolaga.

Eelnevast tulenevalt ei ole kaevandamisjäätmekava koostamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekavade siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada ning taotleja jäätmekava.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest

keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 55 lg 2 p 1-9 ja lg 3 p 2-3 toodud asjaolusid Varkja II kruusakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lg 2 p 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Saaremaa Vallavolikogu nõustus keskkonnaloa muutmisega tingimuslikult ning taotleja ei ole seda otsust vaidlustanud. Seega ei esine MaaPS § 55 lg 2 p 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lg 2 p 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 09.01.2024 kirjaga nr DM-116967-63 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

MaaPS § 55 lg 3 p 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Verston OÜ ei ole seisuga xxx karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Muu hulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lg 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lg 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2). MaaPS § 56 lg 1 p 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Kehtivale Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloal puuduvad kõrvaltingimused.

Keskkonnaamet on mäeeraldise laiendamise kohta andnud keskkonnamõtjude eelhinnangu ning otsustanud 09.01.2024 kirjaga nr DM-116967-63 Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloa muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Varkja II kruusakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 200 ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete peenosakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed:

1. Karjääri laiendatav osa võetakse kasutusele etapiviisiliselt, kus enne iga uue lõigu avamist eemaldatakse vastava töö lõigu ulatuses mets ning kooritakse katend;
2. Metsa raadamisel uue kaeveala ettevalmistamisel arvestada lähema kolme aasta vajadusi, et kasvav mets toimiks müra ja tolmu leviku tõkkena;
3. Kõige idapoolsema etapi kaevandamisel moodustada töö lõigu ulatuses kooritud katendist mäeeraldise kirde-, ida- ja kaguserva teenindusmaale 5 m kõrgune müratõkkevall;
4. Sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid, platse ja puistanguid. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;
5. Kuivadel perioodidel materjali väljaveol on vajalik Karjääri tee (katastritunnus 30101:004:0550) kastmine või tolmu vaba hoidmine sellises ulatuses, et tolm ei ulatuks Üru-Pidula teeni;
6. Tööd karjääris on lubatud tööpäevadel ajavahemikus 7.00 – 22.00;
7. Kaevetöid võib teostada kaldapääsukese elupaiga alal kuni 14. maini (k.a) või alates 1. augustist, so väljaspool kaldapääsukese pesitsusperioodi. Alates 1. augustist soovitame jälgida pesakoopaid võimaliku teistkordse pesitsuse tuvastamiseks. Kui kaldapääsukesed pesitsevad peale esimese kurna lennuvõimestumist ka teistkordselt (linnud liiguvad jätkuvalt pesaaukudest sisse ja välja), mitte teostada kaldapääsukeste pesitsusalal töid pääsukeste lahkumiseni. Kaldapääsukese soodsa seisundi tagamiseks soovitame kaevandada nii, et karjääris säiliks või tekiks uusi järsemaid karjääriseinu, kus liik saaks uuel pesitsusperioodil jälle pesitseda.

Saaremaa Vallavalitsus nõustus keskkonnaloa muutmisega tingimuslikult. Tingimustega arvestati keskkonnamõtjude hindamise algatamata jätmise otsuse koostamisel.

Eelnevast tulenevast määratakse Varkja II kruusakarjääri keskkonnaloa muutmisel loale eelpool nimetatud kõrvaltingimused.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt:

<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo